

Exekuci k vydobytí útrat sporu 624 Kč soud první stolice podle § 10, první odstavec, vyr. ř. zrušil. Rekursní soud zrušil napadené usnesení. Důvody: Exekuční titul, nález rozhodčího soudu Pražské plodínové bursy ze dne 27. srpna 1930 obsahuje kromě výroku o povinnosti vydati 41 beden amerického vepřového sádla též výrok o zaplacení útrat 624 Kč žalující straně. Podle usnesení krajského soudu bylo proti Josefu F-ovi zahájeno vyrovnací řízení dnem 28. srpna 1930. Jest tedy pohledávka útrat v rozepři, z níž vzešel exekuční titul, vyrovnáním zasažena, ježto útraty byly přisouzeny před zahájením vyrovnacího řízení (rozh. čís. 7392 sb. n. s.). Byla proto exekuce pro útraty 624 Kč povolena neprávem. Prvý soud však nebyl oprávněn, by exekuci dne 1. září 1930 povolenou, nevyčkal pravoplatnosti tohoto svého usnesení, již dne 4. září 1930 sám zrušil. Neprávem dovolává se první soud rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 1929, R I 891/29 čís. 9451 sb. n. s., podle něhož právoplatně povolenou exekuci jest zrušiti, vyjde-li na jevo, že byla povolena na předměty, na které není přípustná (§ 39 druhý odstavec ex. ř.). V projednávaném případě jde o to, že exekuce neměla býti povolena pro útratovou pohledávku vzhledem k ustanovení § 10 vyr. ř., a proto měl první soud vyčkati, zda podá povinná strana rekurs proti povolení exekuce, jsa ve smyslu § 425 c. ř. s. a § 78 ex. ř. svým usnesením vázán.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

I když hlavní nárok na vydání 41 beden sádla, přiznaný vymáhající věřitelce nálezem rozhodčího soudu pražské plodínové bursy ze dne 27. srpna 1930 a kotvíci ve vlastnickém právu vymáhající věřitelky, jest nárokem vylučovacím ve smyslu § 11 první odstavec a 21 vyr. ř., jenž zahájením vyrovnacího řízení nebyl dotčen, nemá to význam pro posouzení otázky přípustnosti exekuce na jmění vyrovnacího dlužníka pro útraty sporu, tudíž pro pohledávku peněžní, na niž by v tomto případě mělo vyrovnací řízení plný vliv, ježto útraty byly přisouzeny již před jeho zahájením (srovnej plenární usnesení nejvyššího soudu čís. 7392 sb. n. s.). Avšak exekuce k vydobytí této útratové pohledávky 624 Kč byla povolena usnesením ze dne 1. září 1930, tedy již po zahájení vyrovnacího řízení, k němuž došlo 28. srpna 1930. Povolení exekuce stalo se tudíž proti předpisu § 10 vyr. ř. a proto ji právem první soud podle § 39 čís. 2 ex. ř. zrušil, neboť stačilo, že dlužník vznesl proti výkonu exekuce »odpor« z důvodu zahájení vyrovnacího řízení, tedy v podstatě stížnost podle § 68 ex. ř., která pak zavdala příčinu ke zrušení exekuce ve smyslu § 39 čís. 2 ex. ř. (srov. rozh. čís. 7193 sb. n. s.).

Čís. 10422.

Dostane-li nevěsta od rodičů splněním jejich dotační povinnosti určitý peníz a převezme-li se ženichem od jeho rodičů usedlost za úplat, v níž bývá pravidelně spoluzahrnut výměnek pro odstupujícího, peněz pak,

jež dostala dcera od rodičů, použije se k zaplacení části úplaty, připadající na ideální podíl usedlosti, jehož se dostalo nevěstě a jenž má zůstatí jejím vlastnictvím bez ohledu na osudy manželství, jde o obyčejnou smlouvu trhovou, nikoli o smlouvu svatební, třebaže se stal postup pod podmínkou, že skutečně dojde ke sňatku.

Pakliže mělo býti a bylo peněz použito k zaplacení polovice kupní ceny za polovici usedlosti nabytou manželkou, nešlo o zřízení věna ve prospěch manžela a nebyl manžel ani jeho dědicové povinni, by v určitých případech vraceli manželce nebo jejím dědicům peníze z důvodu obdržení věna. O zřízení věna bylo by lze mluvit jen, byly-li peníze odevzdány manželce k zaplacení polovice kupní ceny, připadající na polovici usedlosti jí nabytou.

Z toho, že za manželství bylo používáno výtěžků z celé usedlosti k vydržování rodiny, nelze o sobě usuzovati na úmysl zříditi věno.

Zřízení věna skutečným jeho odevzdáním manželovi nevyžaduje formy notářského spisu.

Z toho, že manželka přivedla po sňatku krávu do společné domácnosti a že tím bylo docíleno v domácnosti úspor, jichž bylo použito k doplacení kupní ceny za postoupenou usedlost, o sobě ještě neplyne, že manželka odevzdala manželce krávu věnem s účinky § 1225 obč. zák.

Požadavek individualisace ve smyslu § 370 obč. zák. řídí se okolnostmi případu.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1930, Rv II 805/29.)

Žalobu manželky proti manželce o vydání krávy s teletem o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Z výpovědi matky žalobkyně nelze dospěti k jinému závěru než, že krávu jest považovati za věno žalobkyně. Svědkyně potvrdila, že původně zamýšlela dáti žalobkyni jen peníze, 10.000 Kč, později že jí však k jejímu přání dala krávu místo 2.000 Kč. Kráva byla skutečně přivedena do usedlosti stran, lhostejno, kdy a kým a zda byla nad potřebný stav dobytka. Výtěžky z ní byly pobírány oběma stranami jako vlastníky usedlosti. Prohlásiv po tomto zjištění krávu za věno, posoudil soud první stolice věc správně, neboť i peníze i kráva byly dány žalobkyni její matkou za příčinou sňatku a jest je považovati za věno (§§ 1218, 1220 obč. zák. a rozh. nejv. soudu ze dne 11. ledna 1916, Právník 1916 str. 183). Ježto kráva jest věcí nespotebitelnou, zůstala žalobkyně podle § 1228 obč. zák. její vlastníci, žalovanému pak náleží požívání krávy. Skutečnost vlastnického práva není pro tento spor rozhodující, neboť, pokud manželství rozlukou, rozvodem nebo prohlášením za neplatné není zrušeno, nebo manželské společenství není zrušeno povolením odděleného bydliště, nezanikla ani práva manželů na spolužívání vnesených předmětů aniž účel, k němuž tyto předměty byly do manželství vneseny. Jen při zrušení manželství lze tyto předměty požadovati zpět.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Právnímu názoru odvolacího soudu nelze v plném rozsahu přisvědčiti. Odvolací soud nerozeznává poměr mezi žalobkyní a její matkou jako osobou povinnou zříditi věno a poměr mezi žalobkyní a jejím manželem. Soudy nižších stolic zjišťují na základě výpovědi Emmy G-ové, že svědkyně jako matka žalobkyně měla původně úmysl dáti dceři (žalobkyni) při jejím sňatku 10.000 Kč hotově a že na její prosbu dala jí jen 8.000 Kč hotově a místo zbývajících 2.000 Kč krávu, a že z oněch 8.000 Kč převzal žalovaný hotově 2.000 Kč a zbytek že svědkyně »na jeho poukaz« odvedla přímo jeho matce jako prodatelce usedlosti čís. 5, kdežto krávu vydala dceři. Podotýká se, že pro zjištění, že se tak stalo »na jeho poukaz«, není ve výpovědi svědkyně Emmy G-ové podkladu. Z těchto zjištěných okolností činí soudy nižších stolic právní závěr, že matka žalobkyně zřídila ž a l o v a n é m u věno, jehož tento použil k zaplacení usedlosti jím a jeho manželkou společně převzaté. Soudy nižších stolic však přehlízejí, že může tu jíti o případ mezi venkovskými lidmi typicky se vyskytující, že nevěsta nepřináší ženichovi věno s účinky §§ 1218, 1225 a násl. obč. zák., nýbrž že dostane od svých rodičů splněním jejich dotační povinnosti určitý peníz a že společně se ženichem převezmou od jeho rodičů usedlost za úplatu, v níž pravidelně bývá spoluzahrnut výměnek pro odstupujícího; peněz, jež dcera od rodičů dostala, použije se k zaplacení části úplaty, připadající na ideální podíl postoupený nevěště, jenž má zůstatí jejím vlastnictvím bez ohledu na osudy manželství. Jak mimo jiné již v rozhodnutích čís. 209, 1233, 1618 a 9547 sb. n. s. dovozeno, jde v takových případech o zcela obyčejnou smlouvu kupní, nikoli o smlouvu svatební, třebaže se postup stal pod podmínkou, že ke sňatku skutečně dojde. Zejména jest odkázati na zevrubné důvody rozhodnutí čís. 1618 sb. n. s., v němž mimo jiné vyloženo i to, co nejasně vyložil judikát bývalého nejvyššího soudu ve Vídni čís. 166. V souzeném případě jest jen zjištěno, že částky 8.000 Kč bylo použito k zaplacení kupní ceny za usedlost postoupenou oběma manželům. Nebyla však zjištěna okolnost pro právní posouzení věci nejdůležitější, zda těchto 8.000 Kč mělo býti použito jen ve prospěch manželky, k zaplacení toho, co žalobkyně měla za svou ideální polovici zaplatiti postupitelce, či zda měl žalovaný těchto 8.000 Kč zcela nebo z části použiti k zaplacení části postupní ceny, připadající na jeho ideální polovici postoupené reality, a tedy ve svůj prospěch, a zda mu za tím účelem byla tato částka odevzdána. Měla-li by se věc tak, že 8.000 Kč mělo býti a také bylo použito k zaplacení polovice kupní ceny za polovici usedlosti nabytou žalobkyní, nešlo by o zřízení věna ve prospěch manželův, a nebyl by žalovaný ani jeho dědicové povinni, by v určitých případech, na př. podle § 1229 obč. zák. při úmrtí jednoho z manželů vraceli žalobkyni nebo jejím dědicům 8.000 Kč z důvodu obdržného věna. Neboť tu by byl stav ten, že nabyta žalobkyně vlastnické právo k polovici postoupené nemovitosti, kteréžto právo by bylo na osudech manželství neodvislé. Ani z toho, že za manželství bylo používáno vý-

těžkú z celé usedlosti k vydržování rodiny stran rozepře, nelze ještě usuzovati na úmysl, zříditi věno. Soudy nižších stolic nemohou tedy jen z toho, že výplata 8.000 Kč na hotovosti a vydání krávy místo zbytku 2.000 Kč byla splněním dotační povinnosti matčiny proti dceři, že 8.000 Kč bylo použito k zapravení kupní ceny a že užitků z celé usedlosti bylo používáno pro domácnost stran, bez dalšího dovozovati, že peníze a kráva byly součástkami věna daného žalovanému, jež podle úmyslu matky mělo činiti 10.000 Kč. O zřízení věna bylo by lze mluvit jen, pokud oněch 8.000 Kč zcela nebo z části bylo odevzdáno žalovanému jen k zapravení polovice kupní ceny, připadající na polovici usedlosti jím nabytou. Podotýká se, že zřízení věna skutečným jeho odevzdáním manželovi nevyhledává formy notářského spisu (srov. rozh. čís. 3746 sb. n. s.). Ani z toho, že žalobkyně měsíc po sňatku převedla krávu do společné domácnosti a že tím docíleno v domácnosti úspor, jichž bylo použito k doplacení kupní ceny za postoupenou usedlost, o sobě ještě neplyne, že žalobkyně odevzdala žalovanému krávu věnem s účinky v § 1225 a násl. obč. zák. Ježto soudy nižších stolic při svém právním názoru nezjišťovaly okolnosti pro rozhodnutí sporu závažné, pravou vůli účastníků v tom směru, nač bylo určeno 8.000 Kč a k jakému účelu byla kráva přivedena do společného hospodářství a zda byla z důvodu věna odevzdána žalovanému v užívání, bylo podle §§ 496 čís. 3, 510 a 513 c. ř. s. (srv. rozhodnutí čís. 9499 a 9577 sb. n. s.) zrušiti napadený rozsudek jakož i rozsudek soudu první stolice a věc vrátiti procesnímu soudu, by v naznačeném směru doplnil řízení, zejména výsledkem svědků uvedených žalovaným, a po případě výsledkem stran.

K ostatním otázkám, jež v souzené právní rozepři byly vzaty na přetřes, může soud dovolací, nepředbíhaje novému rozhodnutí nižších stolic, podotknouti jen toto: Žalobce bránil se v řízení před prvním soudem proti žalobnímu nároku dvěma námitkami: 1. že mu kráva byla odevzdána věnem, 2. že žalobkyně pro jediné zlé nakládání nebyla oprávněna zrušiti svémocně manželské společenství. Dosah posléze uvedeného přednesu nelze jasně posouditi, zajisté však není v něm opodstatněna námitka, kterou žalovaný uplatňuje teprve v dovolací odpovědi, že žalobkyně jako manželka žalovaného jest podle § 92 obč. zák. povinna, žiti s manželem ve společné domácnosti, kterou však svémocně zrušila, a že jí proto nepřísluší nárok na vydání krávy, dokud nebyl vysloven ani rozvod ani rozluka manželství a ani nebylo povoleno oddělené bydliště. S touto námitkou nelze se tedy vůbec obírat. Pokud odvolací soud míní, že kráva není v žalobní prosbě s dostatek popsána, jest uvést, že žalovaný nenamítal nic takového v první stolici, patrně proto, že nemá takové stádo nebo takový počet dojnic téhož druhu, by o totožnosti předmětu sporu byla mezi stranami pochybnost. Za tohoto stavu věci není podle dosavadních výsledků sporu podklad proto, by žaloba byla vzhledem k předpisu § 370 obč. zák. zamítnuta. Předpis § 370 obč. zák., že v žalobě vlastnické jest popsati znaky věci movité, jimiž se rozeznává od všech podobných věcí téhož druhu, jest totiž vykládati tak, že se požadavek individualisace řídí okolnostmi případu.